

Projekt

z dnia 16 grudnia 2020 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR XXV/.../2020
RADY GMINY SOŚNO**

z dnia 29 grudnia 2020 r.

**w sprawie gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz
przeciwdziałania narkomanii**

Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz. 2277 oraz z 2020 r. poz. 1492) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050) w związku z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2019 r., poz. 2365 oraz z 2020 r. poz. 322) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 dla Gminy Sośno, w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sośno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

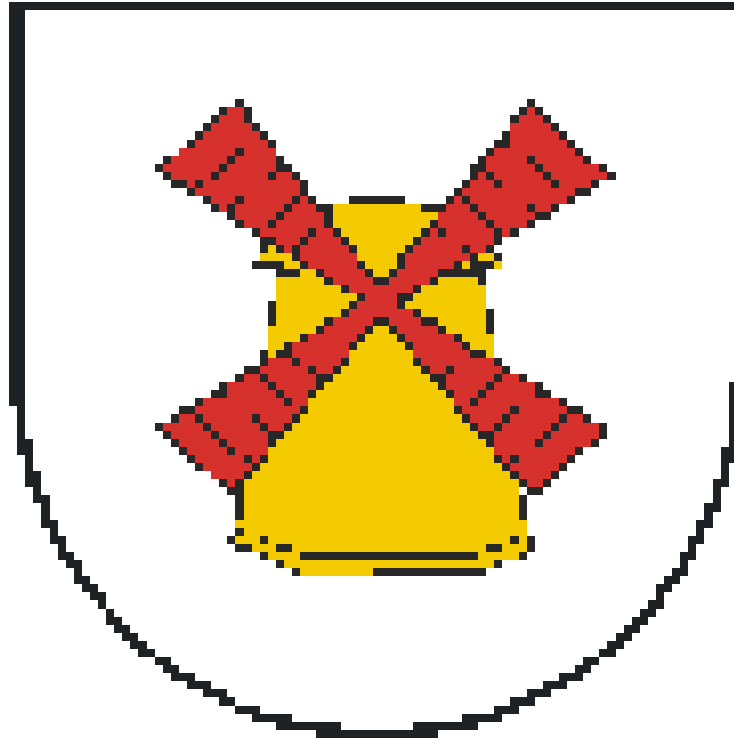
Krystyna Wąsik

Załącznik do uchwały Nr XXV/.../2020

Rady Gminy Sośno

z dnia 29 grudnia 2020 r.

GMINA SOŚNO

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZEDZIWDZIAŁANIA NARKOMANII
2021 ROK**

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA ROK 2021 DLA GMINY SOŚNO**

Działania związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych prowadzone są w oparciu o ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, natomiast w oparciu o przepisy ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii realizowana jest działalność profilaktyczna dotycząca przeciwdziałania uzależnieniom od narkotyków.

Podstawowymi celami Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, zwanego dalej „Programem”, jest profilaktyka i zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz zmniejszanie rozmiarów tych, które aktualnie występują. Program przewiduje również działania profilaktyczne w zakresie przeciwdziałania narkomanii.

Celem działalności prewencyjnej, zarówno pierwotnej jak i wtórnej, jest poprawa stanu zdrowia społeczeństwa, zarówno sensie fizycznym jak i psychicznym.

Przez prewencję pierwotną należy rozumieć interwencję zanim pojawi się problem zdrowotny. Oświata i informacja odgrywają w tym zakresie kluczową rolę.

Przez prewencję wtórną należy rozumieć wczesne wykrywanie już istniejącej choroby lub problemu zdrowotnego.

Przez działalność zapobiegawczą (trzeciorzędową) należy rozumieć zapobieganie nawrotom choroby oraz ograniczenie we wczesnych etapach skutków zaistniałych objawów choroby i dotyczy ona głównie działalności leczniczej.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Sośno na rok 2021 opracowano na podstawie diagnozy stanu problemów oraz badania posiadanych zasobów, w kontekście wykonywania zadań ustawowych nałożonych na gminę. Program realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sośnie jako gminna jednostka organizacyjna.

I. DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW I ZASOBÓW

NA TERENIE GMINY SOŚNO

1. Sytuacja ogólna

Gmina Sośno jest gminą rolniczą. Teren gminy zamieszkuje 4908 mieszkańców zameldowanych na pobyt stały (30 listopada 2020 r.), w tym 3804 osób dorosłych powyżej 18 lat (w 2019 r.- 3865, w 2018r.-3928; w 2017r. -3966; w 2016 r. -3964; w 2015 r. – 3985; 2014 r. – 3997; 2013 r. – 4026; 2012 r. – 4053; 2011 r. – 4036; 2010 r. – 4000), 329 osób to młodzież w wieku 13-18 lat (w 2019 r. – 310; w 2018 r. – 287; w 2017r. -298; w 2016 r. -335; w 2015 r. – 359; 2014r. – 391; 2013r. – 402; 2012 r. – 419; 2011 r. – 439; 2010 r. – 465), oraz 775 dzieci poniżej 13 roku życia (w 2019 r. – 809; 2018r. - 834; 2017 r. - 825; 2016 r. - 818; 2015 r. – 821; 2014 r. – 832; 2013 r. – 830; 2012 r. – 820; 2011 r. – 819; 2010 r. – 816). Przyjmując, wg danych statystycznych, że osoby uzależnione stanowią przeciętnie 2-3% dorosłej populacji, w Gminie Sośno jest około 100 osób nadużywających alkoholu. Osoby uzależnione wywodzą się głównie ze środowisk o najniższych dochodach. Zjawisku nadużywania alkoholu towarzyszy często bezrobocie, niezaradność życiowa oraz przemoc wobec najbliższych członków rodziny. Troski, związane z odbudową infrastruktury gospodarstw domowych po nawałnicy z 2017 r. oraz obecne trudności z funkcjonowaniem w pandemii, mogą być również przyczynkiem do „topienia” ich w alkoholu.

Szacuje się, że z pracy w rolnictwie utrzymuje się ok. 50 % mieszkańców, a stopa bezrobocia wg stanu na koniec października 2020 r. w powiecie sępoleńskim wyniosła 11,3% (31.12.2019r. – 11,6%; 31.12.2018r. – 12,8%, 31.12.2017r.-14,6%; 31.12.2016r. -17,5%; 31.12.2015r. – 19,3%; 31.12.2014r. - 21,5%; 31.12.2013r. – 25%; 31.12.2012r. – 25,1%; 31.12.2011r. – 25,5%; 31.12.2010r. – 25,9%; 31.12.2009r. - 20,2%; 31.12.2008r. - 21,4%; 30.12.2007r. – 22 %; 31.12.2006r. – 26,1%).

W gminie funkcjonują 3 szkoły podstawowe w Sośnie, Wąwelnie i Przepałkowie oraz Samorządowe Przedszkole w Sośnie. Łącznie do wszystkich szkół (z klasą „0”) uczęszcza 555 uczniów (w 2019 r. - 503, w 2018 r.- 554; w 2017 r.-516 ; w 2016 r.-586 ; w 2015 r. - 591; w 2014 r. – 594; w 2013 r. – 605; 2012 r. – 606, 2011 r. – 598; 2010 r. – 570; 2009 r. – 587; 2008 r. - 600; 2007 r. – 641; 2006 r. – 727; 2005 r. – 780).

W zakresie ochrony zdrowia, na terenie gminy funkcjonują: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” z dwoma ośrodkami zdrowia w Sośnie i Wąwelnie, dwa prywatne podmioty opieki zdrowotnej –

„Praktyki pielęgniarstwa” oraz dwa podmioty stomatologiczne. Na terenie gminy Sośno działają dwie instytucje kultury. W Sośnie funkcjonuje Gminny Dom Kultury ze świetlicami: w Sitnie, Sośnie i Wąwelnie oraz Gminna Biblioteka Publiczna z filiami: w Wielowiczu i Wąwelnie. Działalnością komunalną zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej w Sośnie a w dziedzinie pomocy społecznej działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sośnie.

Mieszkańcy gminy tworzą cztery miejscowe wspólnoty parafialne z kościołami: w Sitnie, Sośnie, Wąwelnie i Wielowiczu. Poza tym do parafii z siedzibą w Wałdowie należą mieszkańcy Przepałkowa, Olszewki, Dębin i Obodowa, natomiast mieszkańcy Dziedna stanowią część parafii w Mąkowarsku.

W związku z restrukturyzacją Komendy Powiatowej Policji w Sępólnie Krajeńskim z dniem 1 stycznia 2013 r. Posterunek Policji w Sośnie został zlikwidowany. Służbę na terenie gminy pełnią dzielnicowi z Komendy Powiatowej Policji w Sępólnie Krajeńskim.

2. Rynek alkoholowy w Gminie Sośno

Rada Gminy Sośno, na podstawie art.12 ust.1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, uchwałą Nr XXXVIII/251/18 z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Sośno, ustaliła maksymalną liczbę ilość – 60 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu oraz poza miejscem sprzedaży.

Według stanu na koniec listopada 2020 r. na terenie gminy Sośno w 20 punktach prowadzi się sprzedaż napojów alkoholowych (w 2019 r. – 20; w 2018 r. – 22; w 2017 r. - 22; w 2016 r. - 22; w 2015 r. - 22; w 2014 r. - 23; w 2013 r. - 22; w 2012 r. - 22; w 2011 r. - 24; w 2010 r. - 24; w 2009 r. - 25; w 2008 r. - 26; w 2007 r. - 24).

W 18 punktach sprzedaje się napoje alkoholowe do 4,5 % oraz piwo poza miejscem sprzedaży a w 2 punktach sprzedaje się napoje alkoholowe do 4,5 % oraz piwo w miejscu sprzedaży. Aktualnie na terenie gminy funkcjonuje 1 tzw. „ogródek piwny” (w 2019 r. – 1; w 2018 r. - 2; w 2017 r. - 2 ; w 2016 r. - 3; w 2015 r. - 3, w 2014 r. - 3; w 2013 r. - 3; w 2012 r. - 4; w 2011 r. - 4; w 2010 r. - 3; w 2009 r. - 3; w 2008 r. - 5; w 2007 r. - 5; 2006 r. - 4). Poza tym od września 2012 r. funkcjonuje bar małej gastronomii w Sośnie, w którym można spożywać napoje o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwo w miejscu sprzedaży.

Napoje alkoholowe powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu są sprzedawane w 9 punktach (w 2019 r. – 9; w 2018 r. - 11; w 2017 r. - 10 ; w 2016 r. - 9; w 2015 r. -10; w 2014 r. – 11; w 2013 r. – 11; w 2012 r. – 10; w 2011 r. – 13; w 2010 r. – 14; w 2009 r. – 14; w 2008 r. – 14; w 2007 r. – 12).

Natomiast w 10 punktach można kupić alkohol powyżej 18% zawartości alkoholu (w 2019 r. – 10; w 2018 r. - 11; w 2017 r. -10; w 2016 r. - 9; w 2015 r. - 10; w 2014 r. - 11; w 2013 r. - 11; w 2012 r. - 11; w 2011 r. - 13; w 2010 r. - 12; w 2009 r. - 12; w 2008 r. - 13; w 2007 r. - 12).

W odniesieniu do liczby mieszkańców:

- jeden punkt sprzedaż napojów alkoholowych (piwa) ogółem przypada na 245 mieszkańców,
- jeden punkt sprzedaży wina przypada na 545 mieszkańców,
- jeden punkt sprzedaży wódki przypada na 491 mieszkańców.

W 2020 r. na terenie Gminy Sośno nie zaistniała potrzeba wydania zezwoleń jednorazowych na sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5 % zawartości alkoholu oraz piwa (w 2019 r. – 3; w 2018 r. – 2; 2017 r. – 3; 2016 r. – 3; w 2015 r. – 3; w 2014 r. – 4; w 2013 r. – 4).

3. Punkt Konsultacyjny ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Punkt Konsultacyjny ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przemocy w Rodzinie, zwany dalej „Punktem Konsultacyjnym”, mieści się w budynku Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej przy ulicy Parkowej nr 4 w Sośnie.

Diżury w Punkcie Konsultacyjnym, pięć dni w tygodniu pełni konsultant ds. rozwiązywania problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie.

W 2020r. z usług Punktu skorzystały 2 osoby (w 2019 r. - 50 osób; w 2018 r. – 101 osób; w 2017 r. – 66; w 2016 r. - 72; w 2015 r.-70; 2014 r.- 81; 2013 r. – 69; 2012 r. – 61; 2011 r. – 54; 2010 r. – 55; 2009 r. – 46; 2008 r. - 48osób), w tym: osoby szkodliwie pijące, uzależnione od alkoholu oraz stosujące przemoc domową (w 2019 r. - 19 osób; w 2018r. - 43 osoby; w 2017r. – 24; 2016r. -32; w 2015r.- 36; 2014r.-45;

2013r. – 32; 2012r. – 23; 2011r. – 23; 2010r. – 35; 2009r. – 27; 2008r. – 30;) oraz 1 osoba współuzależniona i ofiara przemocy domowej (w 2019r. - 1 osoba; w 2018 r. - 57 osoby; 2017 r. - 42; 2016r. - 40; 2015r.-34; 2014r.-36; 2013r. – 37; 2012r. – 31; 2011r. – 31; 2010r. – 20; 2009r. – 19; 2008r. - 18). Przeprowadzono 3 rozmowy oraz porady i konsultacje indywidualne (w 2019r. - 150 w 2018r. -306; w 2017r.- 224; w 2016r. -248; w 2015r.- 273; 2014r.- 243; 2013r.-147; 2012r. - 175; 2011r. - 119; 2010r. - 95; 2009r. - 96) oraz udzielone porady telefoniczne (w 2019r. - 21; w 2018 r. - 31; 2017r. - 18; 2016r. - 15 ; w 2015r.-7; 2014r.- 8; 2013r.-34; 2012r. - 21; 2011r. - 27; 2010r. - 18; 2009r. - 16).

Przez wprowadzone w kraju obostrzenia związane z Covid – 19 liczba osób korzystających z Punktu Konsultacyjnego w 2020 r. była bardzo niska.

W okresie od stycznia do listopada 2020r. specjalista psychoterapii uzależnień zrealizowała 11 spotkań, podczas których udzieliła wsparcia 13 osobom uzależnionym.

Uczestnikami tych spotkań są osoby, które korzystają z tej formy pomocy od dłuższego czasu. Zgłaszają się systematycznie lub nieregularnie.

Celem funkcjonowania Punktu Konsultacyjnego jest niwelowanie skali zjawiska przemocy i agresji oraz przeciwdziałanie uzależnieniom. Działania i praca konsultanta skierowana jest na utworzenie i funkcjonowanie grup wsparcia dla osób współuzależnionych i ofiar przemocy oraz dla osób nadmiernie pijących, uzależnionych i sprawców przemocy.

Systematycznie, co dwa tygodnie, psycholog wspomaga proces leczenia odwykowego jak i wpływa na zmianę postaw sprawców i ofiar przemocy domowej.

4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sośnie powołana została zarządzeniem Wójta Gminy w czerwcu 2019 r. i pracuje w składzie 6 – osobowym. Komisja rozpatrywała wnioski dotyczące pomocy osobom nadużywającym alkoholu oraz członkom ich rodzin, w tym wnioski o skierowanie na leczenie odwykowe. W 2020 r. wpłynęło 13 wniosków (w 2019 r. - 21; w 2018 r.-31, 2017r.- 19; 2016 r. - 32; 2015 r. – 34; 2014 r.- 31; 2013 r. – 27; w 2012 r. – 38; 2011 r. – 39; 2010 r. – 59; 2009 r. – 31; 2008 r. – 43; 2007 r. – 36; 2006 r. – 41).

W 2020 r. Komisja wydała 3 postanowienia (w 2019 r. - nie wydano postanowień; w 2018 r. - 1; w 2017r. – 21) – opinię wniosku dotyczącego wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

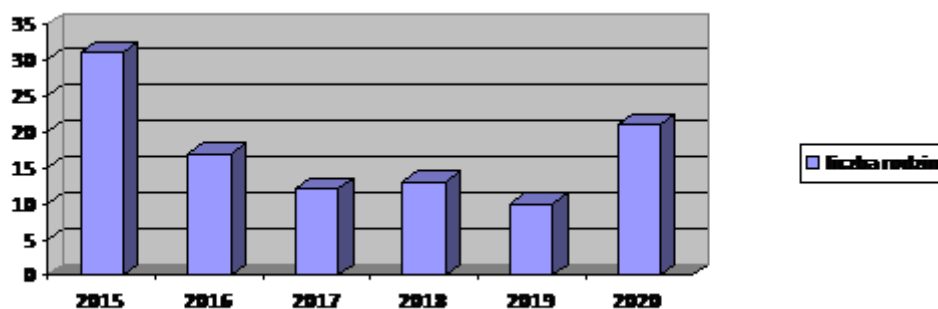
W 2019 r. przeprowadziła kontrolę w trzech punktach sprzedaży alkoholu. Podczas posiedzeń wyjazdowych przedstawiciele Komisji odwiedzili osoby, które uporczywie uchylały się od uczestniczenia w posiedzeniach komisji. Gminna komisja od kilku lat włącza się do akcji policji dot. bezpieczeństwa na drogach zakupując kamizelki i inne elementy odblaskowe.

W 2019 r. odbyło się szkolenie sprzedawców. Handlowcy zapoznali się z przepisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości, ze szczególnym uwzględnieniem zakazów sprzedaży nieletnim i nietrzeźwym. Zwrócono także uwagę na możliwość cofnięcia zezwoleń sprzedaży alkoholu, gdy handel alkoholem prowadzony jest niezgodnie z warunkami określonymi w przepisach prawa oraz w zezwoleniu.

Na posiedzeniach Komisji opracowuje się również projekty przepisów gminnych w szczególności dotyczących przeciwdziałania przemocy oraz projektu gminnego programu rozwiązywania problemów alkoholowych. Pełnomocnik Wójta ds. profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi na bieżąco przedstawia Komisji zaawansowanie realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

5. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sośnie

W 2020 r. GOPS udzielił pomocy 22 rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym (w 2019 r 10, 2018r.-13; 2017r. -12; 2016 r. -17; 2015 r. – 31;

Podział rodzin z uwagi na formę wsparcia:

- schronienie dla osób bezdomnych - 3 osoby
- zasiłek okresowy 7 rodzin, 8 osób w rodzinie
- specjalny zasiłek celowy 2 rodziny, 3 osoby w rodzinie
- usługi opiekuńcze dla 4 rodzin, 6 osób w rodzinie
- zasiłek stały dla 3 rodzin, 3 osoby w rodzinie

Pomoc w formie dożywiania 3 rodziny, 13 osób w rodzinie

Bardzo istotną informacją jest fakt, iż spośród rodzin z problemem alkoholowym, którym udzielono wsparcia trzy z nich posiadają dzieci. Zatem problem alkoholowy dotyczy przede wszystkim osób samotnych i starszych **15 rodzin**

małżeństw – **4 rodziny (w tym 3 rodziny z dziećmi)**

związków nieformalnych **1 rodzina**

samotnych matek(wdów) z pijącymi synami- **2 rodziny**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia konsultanta ds. profilaktyki alkoholowej oraz asystenta rodziny, którzy swą pracą pomagają przezwyciężać problemy podopiecznych.

Ośrodek jest także w ciągłym kontakcie z przedstawicielami szkół, kuratorami, policją.

W celu zapewnienia wsparcia osobom borykającym się z problemami zawarto umowy zlecenia z psychoterapeutą uzależnień i psychologiem. Szczególnie w tym wyjątkowym roku zauważalny jest wzrost zapotrzebowania na tego typu usługi. (Psychoterapeuta uzależnień -52 godz. , psycholog 149 godz.)

Problem nadużywania alkoholu w rodzinie bardzo często występuje wraz z przemocą , w Gminie Sośno spośród rodzin objętych w/w pomocą przemoc nie występuje.

Po stwierdzeniu stosowania przemocy w bardzo trudnych przypadkach, gdzie nie jesteśmy w stanie sami rozwiązać problemu występujemy do sądu rodzinnego o pozwolenie na wgląd w sytuację rodziny czy też o ograniczenie, a niekiedy o pozbawienie władzy rodzicielskiej. W 2020 r. z uwagi na wystąpienie epidemii utrudniony był kontakt z rodzinami, w których zaistniał problem z alkoholem oraz z przemocą w rodzinie. Jednak działania Ośrodka skupiły się na ciągłym monitoringu tych rodzin przez niezapowiedziane wizyty w miejscu zamieszkania patrolu policji, czy pracowników ośrodka, rozmowy telefoniczne z rodzinami, kontakt z opiekunkami pracującymi w tych środowiskach.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej działa Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy. W ramach działalności tego Zespołu, grupy robocze rozpatrują poszczególne przypadki przemocy i na bieżąco prowadzą działania w ramach pomocy społecznej (GOPS), porządkowej (policja), wychowawczej (szkoły – pedagog, psycholog). Ilość wszczętych procedur tzw. „niebieskich kart” (osób, wobec których zastosowano tą procedurę) **w 2020 r. było 9 z czego zakończono 6 (w 2019 r. - 10 z czego zakończono 0; w 2018r. -16 z czego zakończono 9; 2017 r. - 22 z czego zakończono 11; 2016 r. - 19 , z czego zakończono 8; 2015 r. – 23.**

Świetlica „Promyczek”, która do tej pory służyła do służbowych narad pracowników GOPS, posiedzeń Komisji i Zespołu Interdyscyplinarnego, zastąpiona została Domem Kultury z uwagi na większą przestrzeń

i umożliwienie zachowania dystansu podczas spotkań. W świetlicy odbywały się warsztaty z terapeutą od uzależnień dla osób uzależnionych i współuzależnionych, psychologiem i prawnikiem do czasu wprowadzenia reżimu sanitarnego. Od tej pory usługi te świadczone są w ramach teleporady.

W 2020 r. GOPS zatrudnił 12 osób w ramach prac społecznie użytecznych (w 2019 13, 2018r. -12; 2017r. -16; 2016 r. -23; 2015 r. – 26)

6. Policja

Po likwidacji posterunku Policji w Sośnie (1.01.2013r.) teren gminy patrolują policjanci z Komendy Powiatowej Policji (KPP) w Sępólnie Kraj. Ilość wykonanych służb od stycznia 2020r. do listopada 2020r. na naszym terenie w patrolach i obchodach wyniosła 248 (w 2019 r. - 268; w 2018 r. -272; 2017 r. -300; 2016 r. -350; 2015 r. – 343; 2014 r. – 405; 2013 r. – 278; 2012 r. – 305). Na podstawie danych uzyskanych z Policji wynika, że około 40% przestępstw i wykroczeń popełnianych jest pod wpływem alkoholu.

W 2020 r. (od stycznia do listopada) na terenie gminy Sośno dokonano ogółem 46 przestępstw (w 2019 r. - 39; w 2018 r. - 39; 2017 r.- 46; 2016 r. -36; 2015 r. – 36; 2014 r. – 60; 2013 r. – 64; 2012 r. – 51; 2011 r. – 48; 2010 r. – 41; 2009 r. – 43; 2008 r. – 53), z czego 6 to kierowania pojazdami w stanie nietrzeźwości (w 2019 r. - 10; w 2018 r. - 8; 2017 r. - 7; 2016 r. -13; 2015 r. – 6; 2014 r. – 6; 2013 r. – 16; 2012 r. – 15; 2011 r. – 15; 2010 r. – 17; 2009 r. – 12; 2008 r. – 15). W tym samym okresie zatrzymano do wytrzeźwienia 17 osób (w 2019 r. - 14; w 2018r. -7; 2017r. - 8; 2016r. - 4; 2015 r. – 11; 2014 r. – 4; 2013 r. – 9; 2012 r. – 16; 2011 r. – 14; 2010 r. – 13, 2009 r. – 11). Funkcjonariusze KPP w ramach wykonywania zadań służbowych są również angażowani do interwencji na żądanie obywateli. W 2020 r. zarejestrowano na terenie gminy 62 interwencje domowe (w 2019 r. - 64; w 2018r. -52; 2017r.- 58; 2016 r. - 39; 2015 r. – 54; 2014 r. – 48; 2013 – 46; 2012 – 48; 2011 – 25; 2010 – 11; 2009 – 17; 2008 r. – 16). Obecnie 4 rodziny objęte są procedurą niebieskiej karty (w 2019 r. - 8; w 2018 r. – 10; 2017 r.- 48; 2016 r. -12 , w 2015 r. – 9; 2014 r. – 16; 2013 r. – 46; 2012 r. – 48; 2011 r. – 25; 2010 r. – 11; 2009 r. – 17; 7 ; 2013 r. - 14; 2012 r. – 14; 2011 r. – 32; 2010 r. – 24; 2009 r. – 24; 2008 r. – 18).

7. Szkoły podstawowe i gimnazja

Do tej pory część zadań i środków gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych przeznaczona była na realizację programów profilaktyczno-edukacyjnych oraz socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży szkolnej. Realizacja tych programów odbywała się w ramach zajęć pozalekcyjnych, wycieczek zimowych i letnich. Prowadzona jest przez realizatorów programów profilaktycznych i certyfikowanych terapeutów, ze środków finansowych przeznaczonych na przeciwdziałanie alkoholizmowi. Koordynatorem tych programów był pełnomocnik Wójta ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Jednak w 2020 z uwagi na epidemię i związane z nią obawy zarażenia uczestników warsztatów zrealizowano zaledwie dwa programy.

Zimowa przygoda- program z elementami profilaktyki alkoholowej realizowany w styczniu 2020 r. przez 2 nauczycieli Szkoły Podstawowej w Sośnie i konsultanta Punktu Konsultacyjnego dla uczniów z klas I-III. **Spójrz inaczej** – program zajęć wychowawczo-profilaktycznych. W ramach tego programu były prowadzone zajęcia z uczniami klas IV-VI Szkoły Podstawowej w Przepalkowie. Podczas zajęć dzieci wykonywały książeczkę o sobie , by pokazać dzieciom obraz ich osobowości. Zebrane informacje pozwoliły określić jakie jest każde dziecko, jakie ma relacje z innymi, nad czym musi popracować. w Szkole Podstawowej w Wąwelnie zajęcia nie odbyły się z uwagi na obawę zarażenia wirusem.

8. Rzecznik Praw Ofiar Województwa Kujawsko – Pomorskiego

Osoby dotknięte przemocą w rodzinie, z terenu gminy Sośno, mogą korzystać z porad telefonu zaufania dla ofiar przemocy w rodzinie. W 2020 r. 10 osób z terenu gminy Sośno skorzystało z pomocy Telefonicznego Pogotowia dla Ofiar Przemocy „Niebieska Linia” (w 2019 r. – 13; w 2018 r. - 11; 2017 r. - 9; 2016 r. - 8; 2015 r. – 5; 2014 r. – 9; 2013 r. – 10; 2012 r. – 14; 2013 r. – 12; 2010 r. – 18; 2009 r. – 26; 2008 r. – 32; 2007 r. – 58). Forma telefonu ma charakter poufny, dlatego duża liczba dzwoniących zachowuje anonimowość, stąd trudno określić precyzyjnie ilość osób korzystających z tej formy pomocy. Porady internetowe udzielane są przez specjalistów: prawników i psychologów.

Interesanci, czyli osoby potrzebujące pomocy w związku z występowaniem przemocy w rodzinie (w tym zaniedbania oraz przemocy seksualnej i ekonomicznej), sytuacji konfliktowych mogą uzyskać pomoc:

- zgłaszając się osobiście w dni robocze w godzinach pracy Urzędu Marszałkowskiego w siedzibie Biura, przy ul. Skłodowskiej - Curie 73 w Toruniu, tel. **56/659-13-99, 56/621-25-20:**

- telefonicznie poprzez **telefon Kujawsko-Pomorskiej Niebieskiej Linii - Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie**, na który można dzwonić codziennie w godzinach 17⁰⁰ – 21⁰⁰ pod bezpłatny numer: **800 154 030**.

- za pośrednictwem poczty elektronicznej - e-mail: **niebieskalinia@kujawsko-pomorskie.pl**

II. USTAWOWE ZADANIA GMINY

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z 1996 roku w zasadniczy sposób zmieniła model polskiego systemu rozwiązywania problemów alkoholowych. Na samorządy gminne został nałożony obowiązek realizacji konkretnych działań, prowadzonych i finansowanych jako zadania własne gminy, wykonywanych w ramach programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Ustawa o wychowaniu trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wymienia podstawowe zadania dla samorządów gminnych.

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnianych od alkoholu

- 1) finansowanie zajęć terapeutycznych (warsztatów) dla osób uzależnionych;
- 2) dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla pracowników punktów konsultacyjnych i leczenia odwykowego;
- 3) prowadzenie punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin.

2. Udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

- 1) tworzenie i finansowanie bieżącej działalności punktów konsultacyjnych oraz specjalistycznych miejsc pomocy dla ofiar przemocy domowej;
- 2) prowadzenie dyżurów telefonicznych w punkcie konsultacyjnym;
- 3) realizacja zadań gminy dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez Zespół interdyscyplinarny o raz grupę roboczą; prowadzenie edukacji publicznej w tym zakresie;
- 4) prowadzenie grup wsparcia oraz grup terapeutycznych dla ofiar przemocy domowej;
- 5) prowadzenie programów korekcyjno – terapeutycznych dla sprawców przemocy domowej;
- 6) tworzenie świetlic socjoterapeutycznych, zatrudnianie wychowawców i socjoterapeutów;
- 7) organizowanie obozów terapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym;
- 8) działania zespołu profilaktyki domowej, który swym działaniem obejmować będzie pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania;
- 9) przeprowadzenie warsztatów terapeutycznych dla osób korzystających z pomocy punktu konsultacyjnego, przy współudziale psychologa i instruktora terapii uzależnień.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży

- 1) organizowanie i prowadzenie na terenie szkół oraz innych placówek oświatowo – wychowawczych programów profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci i młodzieży;
- 2) prowadzenie programów profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci z grup ryzyka;
- 3) prowadzenie kampanii informacyjno – edukacyjnej na tematy związane z problematyką alkoholową i przemocy w rodzinie;
- 4) dożywianie dzieci w szkołach.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

- 1) dofinansowanie działalności organizacji pozarządowych realizujących zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych;
- 2) dofinansowanie obozów terapeutycznych dla organizacji zrzeszających członków rodzin z problemem alkoholowym;

- 3) zorganizowanie dostępu do szkoleń przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się w swojej pracy z osobami z problemem alkoholowym i członkami ich rodzin.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów ustawowych dotyczących zakazu reklamy alkoholu oraz sprzedaży alkoholu nietrzeźwym i nieletnim oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w tym zakresie.

Realizacja ww. zadań jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który powinien uwzględniać cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia.

Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020 (NPZ) określa, profilaktykę i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi – jako jeden z podstawowych celów operacyjnych. NPZ określa wykaz zadań do realizacji powyższego celu, powołując się m.in. na krajowe programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii:

Krajowy program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

- 1) upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym;
- 2) podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3) podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych oraz udzielających pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym;
- 4) zapewnienie skutecznego przestrzegania prawa w zakresie produkcji, dystrybucji, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych;
- 5) poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym;
- 6) wspieranie działalności środowisk abstynenckich;
- 7) podejmowanie działań interwencyjnych i edukacyjnych adresowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie;

Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii

- 1) prowadzenie działań edukacyjnych, w tym kampanii społecznych, adresowanych do różnych grup docelowych, w szczególności do dzieci, młodzieży i rodziców na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych, których używanie może prowadzić do uzależnienia;
- 2) upowszechnianie informacji na temat dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin przez bieżącą aktualizację baz danych i ich udostępnianie;
- 3) prowadzenie doskonalenia kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą dotyczącego wczesnego rozpoznawania zagrożenia używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, NSP oraz umiejętności i podejmowania interwencji profilaktycznej.

III. FORMY REALIZACJI ZADAŃ GMINY

Mając na uwadze ustawowe zadania gminy (wymienione w części II) w kontekście potrzeb i możliwości ich wykonania, które określa diagnoza stanu problemów i zasobów gminnych Programu (część I), wskazuje się formy realizacji zadań Gminy Sośno w 2017 r.

1. Pełnomocnik Wójta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przemocy w Rodzinie

Funkcję Pełnomocnika Wójta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przemocy w Rodzinie, zwanego dalej „Pełnomocnikiem”, od 2010 r. pełni Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sośnie. Jest on odpowiedzialny za koordynację działań Gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii – za realizację Programu, a w szczególności za:

- 1) czuwanie nad wykonywaniem zadań gminy określonych w ustawach: o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, przeciwdziałaniu narkomanii oraz o zdrowiu publicznym, w tym koordynacja zadań dla realizacji celów określonych w Narodowym Programie Zdrowia;
- 2) nadzór nad działaniem Punktu Konsultacyjnego ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przemocy w Rodzinie;
- 3) organizowanie zajęć profilaktycznych i informacyjnych w szkołach;
- 4) przeprowadzanie analiz w zakresie problemów alkoholowych i narkomanii oraz stanu zagrożeń w tych dziedzinach;
- 5) składanie sprawozdań dotyczących realizacji Programu;
- 6) przygotowywanie projektu gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

2. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu.

Zapewnianie osobom potrzebującym wsparcia psychologicznego poprzez kontakt osobisty lub telefoniczny z konsultantem, w tym wizyty domowe, realizowane przez pracowników Punktu Konsultacyjnego przy GOPS. Poza tym w Punkcie Konsultacyjnym:

- 1) udziela się wszelkich możliwych informacji dotyczących pomocy osobom uzależnionym, współuzależnionym oraz ofiarom przemocy w rodzinie;
- 2) koordynuje się działania grup samopomocowych;
- 3) udostępniana jest pomoc psychologa i terapeuty uzależnień.
- 4) udzielana jest pomoc przy załatwianiu spraw sądowych dotyczących gromadzenia dokumentacji sądowej.

3. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

- 1) organizowanie warsztatów dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) zakup usług porad psychologa;
- 3) prowadzenie rozmów motywacyjnych komisji ds. przeciwdziałania alkoholizmowi;
- 4) dotacja na realizację zadania pn. telefon zaufania dla ofiar przemocy „Niebieska linia”;
- 5) wspieranie instytucji, szpitali, hosteli – opłata za pobyt osoby (rodziny), wobec której stosowana jest przemoc;
- 6) kierowanie na leczenie przymusowe przez Sąd Rejonowy w Tucholi (opłaty sądowe, biegłych).

4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii

- 1) realizacja programów profilaktycznych w szkołach;
- 2) zakup spektakli teatralnych o tematyce uzależnień;
- 3) korzystanie z filmoteki o tematyce przemocy i uzależnień;
- 4) zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci szkolnych;
- 5) realizacja programów terapeutycznych i profilaktyczno - edukacyjnych (wypoczynek letni, zimowy).

5. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii

Szkolenia i konferencje: realizatorów programów profilaktycznych, pracownika Punktu konsultacyjnego, członków komisji oraz Pełnomocnika Wójta. Szkolenie przedsiębiorców i duchownych z terenu gminy Sośno. Współpraca z Nadleśnictwem Runowo w ramach wsparcia osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym w dziedzinie osobistego pozyskiwania opału na zimę poprzez wyrabianie drewna opałowego w lesie. Współdziałanie z parafialnym zespołem Caritas w Wąwelnie.

6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego

Co roku organizowane są prace społecznie użyteczne przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sośnie na terenie sołectw. Tą formą pomocy objęte są osoby – podopieczni GOPS – długotrwale pozostający bez pracy. Planuje się zatrudnienie ok. 20 osób w miesiącach kwiecień - październik, zgodnie z zapotrzebowaniem sołtysów. Realizacja zadania finansowana jest ze środków GOPS oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Sepólnie Krajeńskim.

7. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sośnie działa na podstawie regulaminu nadanego zarządzeniem Wójta Gminy Sośno. Gminna Komisja RPA oprócz wykonywania ustawowych zadań jest ciałem opiniującym i monitorującym realizację Programu. Ponadto Komisja:
 - a) opiniuje wnioski o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,
 - b) prowadzi kontrolę przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
 - c) opiniuje projekty uchwał Rady Gminy w sprawie liczby punktów sprzedaży oraz warunków usytuowania punktów sprzedaży alkoholu,
 - d) podejmuje czynności zmierzające do zastosowania przymusu leczenia wobec osób uzależnionych od alkoholu,
 - e) realizuje działania w celu udzielenia wsparcia ofiarom przemocy,
 - f) inicjuje działania profilaktyczne wobec uzależnień, w tym m.in. prowadzi pogadanki dotyczące szkodliwości nadużywania alkoholu skierowane do dzieci i młodzieży oraz innych grup społecznych (udostępnianie materiałów edukacyjnych i profilaktycznych),
 - g) współdziała z parafiami,
 - h) organizuje konkursy o tematyce uzależnień;
- 2) za realizację zadań ujętych w gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz udział w posiedzeniach, członkowie Komisji otrzymują wynagrodzenie:
 - a) przewodniczący i sekretarz komisji - w wysokości 7,7 %,
 - b) pozostali członkowie - w wysokości 6,9 %,

kwoty bazowej, o której mowa w art. 25 ust. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r., poz. 994 ze zm.);
- 3) Komisja zgodnie z regulaminem pracuje w dwóch zespołach:
 - a) ds. uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - b) ds. profilaktyki i kontroli punktów sprzedaży,

skupiających osoby przygotowane do skutecznego zajmowania się daną problematyką.

8. Zasady dokonywania kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych

- 1) kontrolę punktów sprzedaży napojów alkoholowych wykonują członkowie Komisji RPA oraz upoważnieni przez Wójta pracownicy samorządowi;
- 2) osoby w czasie wykonywania czynności kontrolnych posiadają status funkcjonariuszy publicznych;
- 3) przedmiotem kontroli jest przestrzeganie, przez przedsiębiorcę posiadającego zezwolenie, zasad sprzedaży alkoholu oraz innych warunków określonych w zezwoleniu;
- 4) przed przystąpieniem do czynności kontrolnych, kontrolujący obowiązani są do powiadomienia przedsiębiorcy o planowanej kontroli oraz okazać, bez wezwania, jednorazowe upoważnienie do przeprowadzenia kontroli wystawione przez Wójta Gminy;
- 5) osoby upoważnione do kontroli uprawnieni są do:
 - a) wstępu do pomieszczeń kontrolowanej placówki handlującej napojami alkoholowymi,
 - b) wglądu do dokumentów związanych ze sprzedażą alkoholu znajdujących się w kontrolowanej placówce,

- c) żądania od pracowników kontrolowanej placówki ustnych i pisemnych wyjaśnień w sprawach dotyczących przedmiotu kontroli,
 - d) przyjmowania oświadczeń od pracowników kontrolowanej jednostki;
- 6) po zakończeniu kontroli kontrolujący sporządzają protokół kontrolny zawierający:
- a) określenie składu zespołu kontrolującego
 - b) wskazanie miejsca, przedmiotu i terminu kontroli,
 - c) opis stanu faktycznego stwierdzonego przez zespół kontrolujący,
 - d) wnioski pokontrolne,
 - e) podpisy członków zespołu kontrolującego,
 - f) podpis pracownika placówki w obecności, którego dokonywano kontroli,
 - g) adnotacje o zapoznaniu się z protokołem przez osobę odpowiedzialną za działalność przedsiębiorcy posiadającego zezwolenie;
- 7) osoba odpowiedzialna za działalność gospodarczą, posiadającą zezwolenie na sprzedaż alkoholu, ma prawo zgłoszenia do protokołu uwag co do treści protokołu oraz przebiegu kontroli;
- 8) protokół sporządza się w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron;
- 9) Komisja na swym posiedzeniu sporządza wystąpienie pokontrolne zawierające uwagi i wnioski w sprawie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, a w przypadku rażącego naruszenia zasad obrotu napojami alkoholowymi – wniosek do Wójta Gminy w sprawie cofnięcia zezwolenia.

IV. ŚRODKI FINANSOWE

Środki finansowe na realizację zadań określonych w Programie pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i zabezpieczone są w budżecie Gminy Sośno w dziale „ochrona zdrowia”.

Dział 851 Ochrona zdrowia 62.000,00

Rozdział 85153 Zwalczanie narkomanii: 2 000,00

Rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi: 60 000,00

Zadanie Nr 1 – Program profilaktyczny „Spójrz inaczej” 2 040,00

Zadanie Nr 2 – Działalność gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych 4 360,00

Zadanie Nr 3 – Programy profilaktyczne w szkołach 1 835,00

Zadanie Nr 4 – Zajęcia socjoterapeutyczne w szkole 100,00

Zadanie Nr 5 – Działalność Punktu Konsultacyjnego,
w tym terapia psychologa i terapeuty
ds. uzależnień 46 040,00

Zadanie Nr 6 – Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych
w szkołach, na wycieczkach, obozach i wypoczynku
letnim dla dzieci 5 625,00

Uzasadnienie

Uchwała Rady Gminy Sośno w sprawie gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii jest realizacją upoważnienia ustawowego zawartego w art. 4¹ ust. 2 cytowanej na wstępie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Przepisy te stanowią, że realizacja zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz z przeciwdziałaniem narkomanii, jako zadanie własne gminy, prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz programu przeciwdziałania narkomanii, które uchwała corocznie rada gminy. W programie uwzględniono również cele operacyjne określone w Narodowym Programie Zdrowia, dotyczące profilaktyki alkoholowej jak również przeciwdziałania narkomanii, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Sośno, stanowiący załącznik do uchwały, składa się z czterech części.

W części I przedstawiono syntetyczną diagnozę stanu problemów alkoholowych oraz posiadanych zasobów na terenie gminy. Poszczególne jednostki organizacyjne, stanowiące zasoby gminy w dziedzinie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawiają aktualny stan dotyczący przedmiotowej materii.

W części II wymienia się podstawowe zadania gminy nałożone przez ustawodawcę, określając jednocześnie kierunki działań dla realizacji tych zadań.

III część Programu określa już konkretne formy realizacji zadań w roku 2021, mając na uwadze opisany wcześniej stan zagrożenia oraz posiadane zasoby, w kontekście ustawowych zadań gminy, w tym ujętych w Narodowym Programie Zdrowia.

W części IV wskazano środki finansowe, przeznaczone na realizację poszczególnych zadań wymienionych w Programie na 2021 r.